

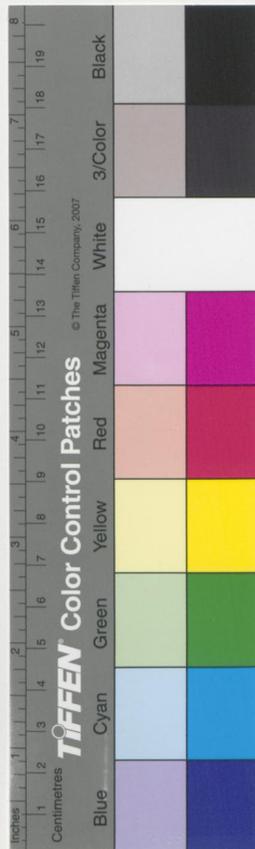

Till Svenska Literatursällskapet i Finland styrelse.

I egenkap av Svenska Literatursällskapet stipendiat utpösknade jag under sommaren 1914 ortnamnen i Sjundeå, och besökte jag därvid på några få undantag när alla byar eller gårdar i socknen. Endast då jag under mina resor träffade personer från någon annan trakt, socknen, vilka väl kände till namnen å sin ort, utpöskade jag dem utan att göra ett särskilt besök i deras hemby. På så sätt besparade jag mig mödan att resa till Impala-Nyby, Gårdskulla och Kvarnby.

Det blir kanske något svårt för mig att avgiva en egentlig reseberättelse, emär jag hela sommaren var bosatt å Pajval i Sjundeå och företog mina utgående än om, än då. Jag började mitt arbete under förra hälften av juni, då jag utpösknade ortnamnen å de gårdar, som ligga närmast mitt hem, d. v. s. å Gåks, Malm, Siggars och Fall. Pikkalanamen utpösknade jag sist, i slutet av september.

Mina färder företog jag naturligt.

vis på velociped, men också till fots eller med häst.
Till gårdarna invid Kåla station reste jag med tåg. -
Folkmängden begav sig mig hemifrån tidigt på morn-
ningen och återvände på kvällen. Andret en snål
tillbragte jag borta. Jag reste di ut såsom vanligt på
morgonen, tog vägen förbi kyrkan till Karsteg, där
jag började mitt arbete för dygen. Sedan besökte jag
byarna runt om Sjönträsk, d. v. s. Harvs, Andby, Ö-
vitsby, Kopula, Bläsaby, Näsby samt yttermere Skred-
darskog och Nummenkylä. Med den sistnämnda gås-
den hade jag nått Sjunde gräns mot Lojo och Michtis.
Långs länsvägen, som här löper parallellt med Hån-
gö - Elvlinge järnväg, åkte jag till Vendelå gästgiveri
i Lojo, där jag övernattade. Följande morgon åter-
vände jag över kyrkstad till Sjunde. Kerkis ligger här
närmast Lojo och var det den första by jag besökte.
Den dygen besökte jag ^{ännu} nämnem i fem byar, nämligen
Aidskog, Borkis, Pölans, Vejons och Kollstens.

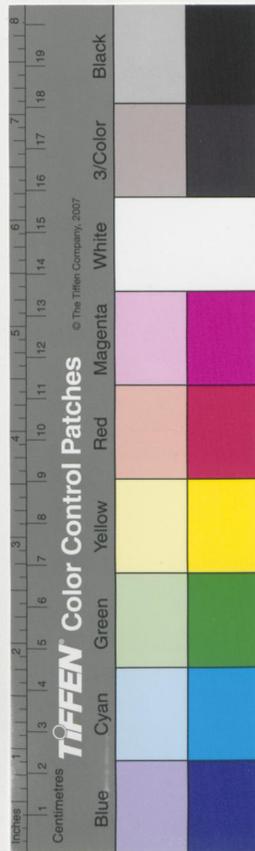
Att jag under två dagar kunde
hinna med så många byar, berodde väl främst
därpå, att jag själv var sorkenbo. Många av dem
jag vände mig till för att erhålla upplysningar
kände jag personligen, eller också kände de mig.
Jag behövde endast säga att jag var från Pärvald,
och man visade mig det största tillmötesgående. In-
gentädes emottogs jag med misshö, utan tvärtom var
man överallt ytterst beredvillig att stå mig till tjänst.
Beställde jag mat, så erhöle jag den gratis, och kaffe
fick jag lov att dricka mer än nyttigt var.

Så vitt möjligt uppsökte jag per-
soner, som under många år bott på orten, lela där
för att de bäst hade reda på sig. Där yngre personer
ej kommo ihåg många namn, kunde man få en tänki-

gen riktig skörd, om man lyckades få tag i en gam-
mal quäbe. Förstäm om det för honom ett nöje att
uppliva gamla minnen och grata om saker och ting,
som hos andra räkat i glömska. Förän jag reide
från en gård, tog jag reda på vem, som i följande
by bäst kände till namnen. Därpå begav jag mig
direkt till honom. På så sätt insparade jag tid
och lyckades samtidigt för varje gäng erhålla en
papperman, som gäbliskt kunde vara mig till gagn.

På många ställen förkom ett unck-
lande uttal, och i allmänhet har jag angivit de
olika de olika uttalen. Vanligtvis kvarstod k såsom
sådant framför palatala vokaler, men stundom visade
sig också en övergång till g. sk och g hade i sam-
ma ställning liksom i andra uttalsfall utvecklats till
sch (s) och j. Dessa "föronjuktade" uttalsformer torde
dock också vara utmärktare för Sjundemålet, och
de voro ej heller de ursprungliga. De berodde helt
säkert på inflytande av de bildade ortbornas språk.
Jag fäste mig vid, att man så vitt möjligt ej gånst
skulle fråga om ett namn, och om man ej upp-
fattade det. Gjorde man det, fick man näck sålvan
ett något korrigerat uttal, som tydligen skulle göra
anspråk på att vara mera "bildat".

I ortnamn på -gård hade kon-
sonanterna rd vanligen övergått till l, dock ej mera
kakumminalt l, men kvarstod de också oförändrade
månända under påverkan av skriftspråket. De
namn, som hade rd bevarade, voro nämligen mest
sådana, som ej mera äro i dagligt bruk. De äro namn
på små lägenheter som utgöra delar av större gårdar,
och de förekomma endast i köpekontrakt och andra
handlingar rörande egendomen.

Om jag på någon gård kom över
gamla handlingar genomgick jag dem och skrev
av ortnamnen. Det var vanligen kartabeskrivnin-
gar från Storskiftet, och de intressa sig väl under
från slutet av 1700-talet.

Det är olivvelaktligt något
pent, uppteckningen av ortnamnen i Djundö
verket ställes. Mångenstades visade det sig, att de gam-
la namnen följt i glömska. Suteftendom jorden upp-
odlats hava de små åkrarna sammansmältit
till stora fält, och av många namn har i lyck-
ligaste fall endast ett kvarstått. På några egen-
domar, där skiftesbruk införts nummerade man en-
bart åkrarna. Därför var skörden från många
gård ringa. De flesta namnen erhöll jag naturligt-
vis från de lägenheter, som ligga vid havet. Men
av sådana har Djundö bara endast två, Pöskala
och Stösvik.

Denna ortnamnsavhandling, som av
mig ^{med} insänt, gör ej anspråk på att vara all-
deles fullständig. Förstages en ny uppteckning
skulle det kanske ^{finnas} mycket att tillägga, men
vem vågar påstå, ^{att} att ens då var utforskat!

Helsingfors i maj 1915.
Torö Wrotmån.

